

نبود سرمایه بزرگترین معضل توسعه تجدیدپذیرها

اصغر محمودی

کارشناس ارشد انرژی‌های تجدیدپذیر

بزرگترین معضل سر راه توسعه بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر مسئله‌ای به نام سرمایه‌گذاری است که در ایران هنوز زمینه آن در چنین حوزه بکر و مناسبی ایجاد نشده است. زیرا بانک‌های خارجی به این عرصه وارد نمی‌شوند و مشکلات متعددی در حوزه بیمه دارند. حتی چینی‌ها و روس‌ها نیز که رابطه خوبی با کشور ما دارند به این حوزه ورود نمی‌کنند و این درحالی است که براساس بررسی‌هایی که توسط یک پروفیسور آلمانی در ایران انجام شد، کشور ما ظرفیت تامین ۶۵ درصدی برق خود از محل انرژی خورشیدی را دارد. در این زمینه امکانات به میزان کافی در اختیار شرکت‌ها برای فعالیت در این حوزه و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر ارائه شده است اما بزرگترین معضل در بخش‌های مختلف انرژی‌های تجدیدپذیر عدم سرمایه‌گذاری است. البته در حوزه قوانین و مقررات نیز می‌توان گفت که قوانین بسیار موثر است و همکاری‌های خوبی نیز در این زمینه صورت می‌گیرد اما متأسفانه در جذب سرمایه مشکلاتی داریم. ایران فرصت مناسبی برای سرمایه‌گذاری شهروندان در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در مقیاس سیستم‌های خانگی دارد و امروز سرمایه‌گذاری در حوزه پنل‌های خورشیدی خانگی و دیگر بخش‌های این انرژی تجدیدپذیر بسیار سودآورتر از سپرده‌گذاری در بانک‌هاست اما متأسفانه مردم از این موضوع بی‌اطلاع هستند و باید این اطلاع‌رسانی به شهروندان انجام شود. البته با افزایش قانون تضمین قراردادهای تضمینی برای خرید برق تولیدی از انرژی خورشیدی از

پنج سال به ۲۰ سال زمینه خوبی در کشور برای بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر از نظر قانونی ایجاد شده است اما هنوز در ایران سرمایه‌گذاری لازم انجام نشده و به نوعی جذابیت برای سرمایه‌گذاری در این حوزه ایجاد نشده است. این درحالی است که در کشوری مانند آلمان بانک‌ها برای بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر اقدام به دادن تسهیلات کم‌بهره کردند و این اقدام دقیقاً از زمانی که قانون انرژی‌های تجدیدپذیر تصویب شد آغاز شد اما در ایران متأسفانه هنوز این اتفاق روی نداده است و این وضعیت درحالی وجود دارد که هزار مگاوات خرید تضمینی برق توسط دولت به تصویب رسیده اما تاکنون تنها ۵۰ مگاوات محقق شده است. در حقیقت پنج‌درصد از وعده دولت برای خرید تضمینی برق از شرکت‌های تولید انرژی‌های تجدیدپذیر خورشیدی تحقق یافته که بخش عمده‌ای از این ۵۰ مگاوات تولید شده نیز توسط شرکت‌های آلمانی صورت گرفته است. زیرا هنوز بانک‌های اروپایی برای این موضوع تسهیلات لازم را فراهم نکرده‌اند، گرچه در این زمینه بانک‌های ایرانی پولی نمی‌دهند و اگر هم بدهند با سودی بین ۲۱ تا ۲۴ درصد واگذاری تسهیلات را انجام می‌دهند که این درصد بسیار بالایی است و صرفه اقتصادی ندارد. به عبارت دیگر، اگر یک ایرانی بخواهد ۵ تا ۱۰ مگاوات برق تولید کند و ۳۰ درصد سرمایه لازم را داشته باشد، بانک ایرانی ۷۰ درصد مابقی را فاینانس می‌کند، لذا بهتر است پروژه‌های کوچک انجام شود که به آنها سیستم‌های سقفی نیز می‌گویند. در این موارد دولت نیز حمایت بیشتری انجام می‌دهد. پس بهتر است که از این سیستم‌های خانگی استفاده کنیم که در همین راستا نیز با همکاری برخی از تولیدکننده‌های داخلی شرکتی تاسیس شده تا بتوانیم سیستم‌های خانگی را در ایران توسعه دهیم. زیرا چنین مواردی نسبت به نیروگاه‌های بزرگ، سرمایه بسیار کمتری نیاز دارد و دولت نیز برای حمایت پول بیشتری پرداخت می‌کند. بنابراین با توجه به اینکه پنل‌های خورشیدی از جمله محصولاتی است که تولید داخل محسوب می‌شود. مصرف‌کنندگان می‌توانند از ۱۵ درصد حمایت بیشتر از سوی دولت بهره‌مند شوند.

ردپای مافیای در گرانی تخم‌مرغ

ردپای مافیای اقتصادی در افزایش قیمت کالاها به‌ویژه تخم‌مرغ دیده می‌شود. به ایسنا گفت که مافیای اقتصادی برای کسب منفعت بیشتر اقدام به واردات اقلام مختلف می‌کند و متأسفانه دولتمردان به این موضوع توجهی ندارند. او نبود مدیریت درست و به دنبال آن عدم نظارت کافی را عامل افزایش قیمت کالاها دانست و گفت: «کشور ما به نظام جامع تولید و مصرف یعنی همان چیزی که تمامی کشورهای پیشرفته از آن استفاده می‌کنند، نیازمند است. اما هنوز نتوانسته‌ایم میزان تولیدات داخلی و مصرف‌شان را در عرصه محصولات کشاورزی دامی و سایر تولیدات صنعتی رصد کنیم تا براساس آن نیازهای مردم را مرتفع کنیم». حسینی شاهرودی وجود نظام جامع را برای رصد بازار تولید و مصرف ضروری دانست و اظهار کرد: «نظام جامع تولید و مصرف نداریم. به‌همین دلیل در برخی مقاطع شاهد عرضه بسیار زیاد اقلامی همچون مرغ، تخم‌مرغ، برنج و روغن هستیم که دلیل آن واردات زیاد این کالاها در زمانی هست که نمونه داخلی آن در کشور وجود دارد». او همچنین گفت: «از طرف دیگر، افزایش جهشی قیمت‌ها را در برهه‌هایی شاهدیم که این امر به دلیل عدم رصد بازار توسط وزارتخانه‌های صنعت و کشاورزی است». به گفته او کشورهای هم‌چون گرجستان، ارمنستان، تاجیکستان، عراق، ترکیه و حتی افغانستان در برخی از زمینه‌ها از ما جلوتر هستند. ما در دولتمردان نمی‌بینیم که به دنبال برنامه جامع و چیدن پازل در حوزه اقتصادی باشند که نقش هرکس در این پازل مشخص باشد. قطعاً در این شرایط، مجلس نیز حمایت‌های لازم را از این برنامه جامع خواهد کرد. این عضو کمیسیون اقتصادی مجلس نوسانات قیمت در بازار را ناشی از حاکم نبودن سیاستی بر آن دانست و گفت: «ما در کشور ستاد تنظیم بازار و قانون مرتبط با آن را داریم که باید مرتباً وضعیت بازار را رصد کند. نه اینکه الان قیمت مرغ و تخم‌مرغ گران شده تازه فکر کند که می‌خواهد چه کاری انجام دهد. آن‌هم در شرایطی که چند ماه است این معضل را داریم.»

اقتصاد

گزارش «وقایع اتفاقیه» از وضعیت انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران

پرونده کهنه انرژی‌های نو در ایران

تولید خام‌خام

انرژی‌های نو و تجدیدپذیر مسئله‌ای است که بسیاری از کشورهای جهان به آن توجه ویژه‌ای کرده‌اند و براساس آخرین گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، هم‌اکنون حدود ۲۰ درصد از کل انرژی جهان از طریق منابع تجدیدپذیر یا همان انرژی‌های نو تامین می‌شود که شامل بخش‌های مختلف انرژی بادی، خورشیدی، زمین گرمایی و... است اما ایران در این میان تقریباً جایگاهی ندارد. این درحالی است که نه تنها بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه آمریکایی، اروپایی و آسیایی به این نوع انرژی‌ها توجه ویژه‌ای کرده‌اند. حتی برخی از کشورهای خاورمیانه نیز که اتفاقاً از نظر ذخایر نفت و گاز وضعیت بسیار مناسبی دارند، در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر جزو کشورهای پیشرو به شمار می‌روند یا اینکه برنامه‌ریزی‌های میان‌مدت و بلندمدت قابل‌توجهی برای تولید انرژی‌های تجدیدپذیر پیش‌بینی کرده‌اند که در این میان می‌توان به عربستان سعودی، امارات متحده عربی، کویت، قطر، بحرین و عمان اشاره کرد. اما ایران با جمعیت بالغ بر ۸۰ میلیون نفر، چهارمین ذخایر بزرگ نفت و دومین ذخایر بزرگ گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد و با وجود اینکه سرشار از منابع هیدروکربن است و وضعیت مطلوبی در این زمینه ندارد زیرا به گفته سید محمد صالح‌زاده، معاون وزیر نیرو و مدیرعامل سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق حتی عوارض تصویب شده برای توسعه در این زمینه تخصیص داده نمی‌شود. او در حاشیه بازدید از دهمین نمایشگاه بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر، بهره‌وری و صرفه‌جویی انرژی در این باره به خبرنگاران گفت: «یکی از مشکلات انرژی‌های تجدیدپذیر، عدم دریافت عوارض لحاظ شده در قبوض مشترکان به منظور توسعه تجدیدپذیرهاست زیرا این مسئله موجب شده تا بسیاری از سرمایه‌گذاران در این حوزه، نتوانند صورت حساب‌های خرید برق خود را دریافت کنند؛ بنابراین از ادامه سرمایه‌گذاری در این عرصه منصرف شده‌اند و صراحتاً باید اعلام کرد که تنها مشکل موجود در بخش تجدیدپذیرها عدم تخصیص‌ها است و هیچ مشکلی در حوزه قیمت وجود ندارد». به گزارش ایسنا، سید هاشم اوعی، رئیس هیات‌مدیره انجمن علمی انرژی بادی ایران نیز در این باره تصریح کرد: «متأسفانه ایران نتوانسته ظرفیت‌های بالقوه موجود در این صنعت را به بالفعل تبدیل کند. براساس

روح‌الله رضایی
خبرنگار گروه اقتصادی

تجدیدپذیر اتاق بازرگانی ایران نیز به «وقایع اتفاقیه» این‌گونه توضیح داد که «یکی از مشکلات عمده و اساسی که بر سر راه تجدیدپذیرها قرار دارد مشکلات مالی است. طرف قرارداد خارجی با ما وارد مذاکره می‌شود و اعلام می‌کند که همان قرارداد تضمینی ما را قبول دارد و تضمین بازپرداخت سرمایه را می‌پذیرد اما متأسفانه بانک داخلی کشور این موضوع را نمی‌پذیرد. متأسفانه این مشکل وجود دارد که طرف خارجی قراردادی که ما با دولت بسته‌ایم را قبول دارد اما بانک‌های داخلی اعلام می‌کنند که آن را قبول ندارند و باید تضمین آورده شود که این موضوع یکی از ضعف‌های اصلی در حوزه ارتقای تجدیدپذیرها است». او ادامه داد: «نبود هماهنگی میان مجموعه‌های داخلی در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور نیز چالش‌هایی را به وجود آورد. این در شرایطی است که در تمام دنیا حمایت‌های ویژه‌ای برای توسعه تجدیدپذیرها صورت می‌گیرد. در همین راستا کنوانسیون پاریس صندوقی را ایجاد کرده که تسهیلات بی‌بهره، کم بهره و حتی بلا عوض در اختیار شرکت‌ها و سازمان‌هایی که در سراسر دنیا در این زمینه فعال هستند، می‌گذارد اما متأسفانه ما به واسطه بحث‌های سیاسی و تحریم‌هایی که ایجاد شده فرصت دستیابی به این امکانات را هم نداریم». موسوی گفت: «دنيا به سمتی در حال حرکت است که هر مجموعه‌ای که در حوزه تجدیدپذیرها فعالیت می‌کند حمایت ویژه دارد. اما متأسفانه در ایران این مسئله برعکس است به گونه‌ای که این صنعت اصلاً شناخته شده نیست. علاوه بر این در ایران حمایت مالی هیچ‌گاه اتفاق نیفتاده زیرا حوزه‌های درآمدزای بهتری برای بانک‌ها وجود دارد. به‌همین دلیل بانک‌ها تمایل ندارند که در یک دوره بازگشت سه ساله یا پنج ساله سرمایه‌گذاری کنند. آنها دنبال مواردی هستند که سود آن زود بازده باشد اما در خارج از کشور به دلیل اینکه نرخ‌های بهره پایین است این مسئله به این شکل وجود ندارد.»

محمد جواد موسوی: یکی از مشکلات عمده و اساسی که بر سر راه تجدیدپذیرها قرار دارد مشکلات مالی است. طرف قرارداد خارجی با ما وارد مذاکره می‌شود و اعلام می‌کند که همان قرارداد تضمینی ما را قبول دارد و تضمین بازپرداخت سرمایه را می‌پذیرد اما متأسفانه بانک داخلی کشور این موضوع را نمی‌پذیرد

برنامه توسعه پنجم قرار بود با رشد پنج درصدی تجدیدپذیرها در پایان برنامه مواجه باشیم اما عملاً اتفاق چندانی رخ نداد. در حال حاضر نیز در برنامه ششم توسعه ارتقا ۵۰۰ مگاوات انرژی تجدیدپذیر در برنامه دیده شده. به عبارت دیگر براساس این برنامه باید سالی هزار مگاوات تولید انرژی از طریق تجدیدپذیرها داشته باشیم که اگر بخواهیم منطقی صحبت کنیم باید بگوییم از زمانی که برنامه ششم ابلاغ شده شاید چیزی نمانده که به یک سال برسد ولی عملاً هیچ نشانی از تولید هزار مگاوات دیده نمی‌شود. او تصریح کرد: «قطعاً با شرایط فعلی نمی‌توانیم به برنامه ششم در راستای توسعه تجدیدپذیرها و تحقق تولید ۵۰۰ مگاوات امید داشته باشیم. با وجود اینکه در حال حاضر فرانسه، ایتالیا، دانمارک، اتریش و کره جنوبی برای همکاری اعلام آمادگی کرده‌اند اما ما توانایی جذب این سرمایه را نداریم و برای تسهیل راه سرمایه‌گذاری باید شرایطی که در بازار بین‌المللی مورد تایید قرار گرفته را بپذیریم و براساس آن گام برداریم». رئیس هیات‌مدیره انجمن علمی انرژی بادی ایران با بیان اینکه مشکل ما در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر به هیچ عنوان مهندسی نبوده و تفکر حاکم در راستای پا نگرفتن صنایع جدید است. افزود: «آینده دولت در گرو صنایعی است که امروز مورد غفلت قرار گرفته و در بهترین حالت اگر نکوییم صنعت نفت و گاز صنعت گذشته است. قطعاً صنعت امروز هم نیست؛ بنابراین نسل ما این وظیفه را دارد که شرایط را برای نسل آتی فراهم کند. راه چاره این است که باید به دنبال سرمایه‌گذاری خارجی برویم. اخیراً سازمان‌های بین‌المللی ریسک سرمایه‌گذاری در ایران را از عدد ۶ به پنج کاهش دادند که این مسئله اتفاق بزرگی بود که می‌تواند نقش تأثیرگذاری در توسعه تجدیدپذیرها را به شرط فراهم شدن زیرساخت‌های داخل داشته باشد. اما علت اینکه چرا این سرمایه‌گذاری‌ها عملیاتی نمی‌شود، این است که آن‌قدر در صندوق توسعه ملی، بانک عامل، وزارت نیرو و سازمان مدیریت، قوانین متناقض و ناهماهنگی وجود دارد که کار به درستی پیش نمی‌رود». البته در این زمینه محمد جواد موسوی، عضو هیات‌مدیره انجمن انرژی‌های

عضو هیات‌مدیره انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: «مشکلی که در کشور ما وجود دارد، جذب سرمایه‌گذار است. بروکرسی‌هایی در ایران وجود دارد که موجب می‌شود سرمایه‌گذاری که در ابتدا با شوق و ذوق وارد شده با دیدن این بروکرسی‌ها عقب‌نشینی کند. به‌طور کلی باید گفت یکی از ایرادات ما این است که علاوه بر اینکه در داخل خودمان را تحریم می‌کنیم برای خارجی‌ها نیز آن‌قدر فیلترهای متعددی می‌گذاریم که اساساً نمی‌تواند در ایران سرمایه‌گذاری کنند». او افزود: «باید شرایط به گونه‌ای مهیا شود تا سرمایه‌گذار سرمایه خود را با اطمینان وارد ایران کند. کما اینکه تاکنون در چند منطقه این اتفاق افتاده اما چندان وسیع نبوده است. ضمن اینکه با در نظر گرفتن حمایت‌های بین‌المللی می‌توان ظرفیت‌های خیلی خوبی را وارد کشور کرد. اخیراً قرار شده وزیر نیرو انستیتوی بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر را در ایران ایجاد کند که اگر این اتفاق بیفتد، می‌توان خبر بسیار خوبی برای کشور باشد تا بتوانیم از منابع بین‌المللی بیشتر استفاده کنیم». البته در ادامه گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، ایران را یکی از پیشرفته‌ترین کشورها در حوزه توسعه انرژی تجدیدپذیر، معرفی کرده است که نشان می‌دهد تا حد عقب‌ماندگی در این زمینه وجود دارد و پیشرفت‌های اندکی که در این زمینه داشته‌ایم، چقدر به چشم آمده است. براساس این گزارش، ایران در حال حاضر یکی از بزرگترین رد پاهای انرژی سبز را در خاورمیانه دارد. آژانس بین‌المللی انرژی تجدیدپذیر برآورد کرده که ایران ۱۰۶۰۶ مگاوات ظرفیت تولید انرژی تجدیدپذیر را تا سال ۲۰۱۶ داشته است. نزدیکترین کشور به ایران، عراق با ظرفیت ۲۳۱۱ مگاوات و پس از آن سوریه با ۱۵۲۲ مگاوات و رژیم صهیونیستی با ۸۵۲ مگاوات قرار دارد. عمده ظرفیت تجدیدپذیر فعلی ایران تا سال ۲۰۱۶ مربوط به نیروگاه‌های برق آبی بود درحالی که ایران ظرفیت نیروی بادی و خورشیدی نسبتاً کمتری دارد که به ترتیب ۱۱۷ مگاوات و ۲۲ مگاوات بوده‌اند. نیروگاه‌های بیوانرژی نیز ۱۱ مگاوات ظرفیت تولید داشته‌اند. شتابی که در سرمایه‌گذاری‌ها به چشم می‌خورد، به معنای آن است که این آمار تا چند سال آینده تغییر چشمگیری پیدا خواهند کرد. در ادامه باید دید ایران می‌تواند مانند دیگر کشورهای نفت خیز خاورمیانه برنامه‌ریزی و پیش‌بینی منابع مالی مناسبی برای اجرای طرح‌های قابل‌قبول در راستای توسعه انواع انرژی‌های تجدیدپذیر ترتیب دهد یا آنکه در این زمینه همچنان با عقب‌ماندگی نسبت به بسیاری از کشورها مواجه خواهیم بود.

رشد اقتصادی منطقه یورو در ماه گذشته میلادی، به دلیل افزایش یورو و گران تمام شدن کالاهای اروپایی برای واردکنندگان با کاهش روبه‌رو شد | مهر

اسدالله عسگرولادی، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و روسیه از افزایش ۵ تا ۱۰ درصدی حجم مبادلات تجاری ایران و روسیه نسبت به سال گذشته خبر داد | ایسنا

احمد کبیری، رئیس سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی کشور: ۷۰ درصد فارغ‌التحصیلان دانش‌آموختگان بخش کشاورزی جویای کار هستند | ایرنا